

Deel 1 - Blijven bidden voor de zielen in het vagevuur

In deze novembermaand heeft de Kerk als een goede moeder de zoenoffers voor de zielen in het vagevuur verveelvoudigd en nodigde zij ons uit de zin van het leven te overwegen in het licht van ons einddoel: het eeuwig leven, waarheen wij in snel tempo onderweg zijn.

De liturgie bracht ons in herinnering dat de zielen die in het vagevuur gelouterd worden, liefde en opoffering van ons kunnen verkrijgen, dat wij voor hen verdienen kunnen verwerven die hun wachttijd op de hemel kunnen bekorten. Maar houden we na november nu op met te bidden voor de zielen in het vagevuur? Geheel niet. Als Katholieken blijven we één grote familie als *biddende Kerk*, *lijdende Kerk* en *zegevierende Kerk*. Zeker bij de Eucharistische Aanbedding kunnen we blijven bidden voor de zielen in het vagevuur en bij elke Heilige Mis gedenken wij de overledenen en wordt het Heilig Misoffer ook voor hen opgedragen.

Wanneer overledenen vertoeven in het vagevuur dan hebben zij een grote genade ontvangen, namelijk het vooruitzicht op het eeuwig leven, ze zijn voorbestemd voor de hemel. Blijft u dus vooral bidden voor de zielen in het vagevuur, zij hebben ons gebed, onze offers en zeker de Heilige Missen die wij voor hen laten opdragen, nodig.

Ook kunnen wij door het jaar heen aflaten voor hun blijven verdienen. Belangrijk hierbij is om te weten is dat aflaten geen zonden vergeven, maar ze kunnen het verblijf van de zielen in het vagevuur inkorten en verlichten. In de Katholieke Kerk zijn er vele mogelijkheden om aflaten te verdienen, mogelijkheden waarvan mensen vaak geen weet (meer) hebben.

Het Vagevuur

Het vagevuur, in het Latijn ook wel *purgatorio* genoemd (in het Engels *purgatory*), duidt op een proces waarbij de menselijke ziel na de dood wordt ontdaan van ‘onzuiverheden’ veroorzaakt door zonde, om na deze periode van loutering toe te kunnen treden in de hemel. Hoewel het vagevuur wordt geassocieerd met verbranden, pijn of straf, moet het eerder als een louteringsproces gezien worden. Het betreft de reinigende liefde van God die menselijke onvolmaaktheden, veroorzaakt door zonden begaan tijdens het leven, wegbrand. Deze reinigende kracht van het vagevuur is in het Latijn (en het Engels) nog wel enigszins terug te vinden, zo betekent het Engelse woord *to purge* zoveel als ‘reinigen’ of ‘uitbannen’. Vanwege de associatie met vuur wordt het *purgatorio* ook wel (ten onrechte) in verband gebracht met de hel, en als het ware als een voorportaal hiervan gezien. Het vagevuur wordt beschouwd als zowel een proces, maar ook een (verblijfs-) plaats, maar de Kerk geeft hierover geen uitsluitel. In tegenstelling tot de verbanning tot de hel, de eeuwige dood, is de loutering in het vagevuur van een eindige aard, het is tijdelijk; nadat alle zonden zijn uitgezuiverd kan de volledig gereinigde ziel de hemel betreden, het eeuwig leven. Zo zijn er dus twee eindbestemmingen, het eeuwig leven en de eeuwige dood.

Vagevuur in relatie tot de hemel

Het vagevuur staat onmiskenbaar in relatie tot hemel en hel. De nadruk op het brandende karakter die de naam ‘vagevuur’ oproept, komt deels door de Nederlandse term. De naam zou de indruk kunnen wekken dat het vagevuur slechts fungeert als een straf voor zondaars. Niets

is minder waar: zij die zich in het vagevuur bevinden zijn voorbestemd voor de hemel, het vagevuur is dus het voorportaal van de hemel. Zij die zich hier bevinden moeten echter eerst nog iets uitboeten. Ze moeten als het ware gereinigd worden, door de wasstraat, zodat zij zonder enig beletsel de hemel zullen kunnen betreden. Precies hier komt de ware aard van het vagevuur aan het licht en zien we dat het Engelse *purgatory* wel goed weergeeft wat er aan de hand is. Het vagevuur is een loutering of heiliging van Godswege.

Vagevuur en aflaatpraktijken

De Kerk leert ons dat mensen hier op aarde nog invloed kunnen uitoefenen op het lot van gestorvenen die zich in het vagevuur bevinden, onder andere door middel van gebeden, de aflaat, het brengen van offers, et cetera. Dit geldt vooral voor Katholieken, omdat zij unieke bronnen tot hun beschikking hebben.

Vele heiligen getuigden er door de eeuwen van, vaak door private openbaringen, dat de zielen in het vagevuur, *de lijdende Kerk*, inderdaad zeer gebaat waren bij het gebed en de offers van ons als *biddende Kerk*. En ook leken hebben er in de loop van de tijd van getuigd hoezeer zielen in het vagevuur gebaat zijn bij ons gebed, doch vooral bij het laten opdragen van een Heilige Mis, bijvoorbeeld een requiemmis, het laten offeren van het Heilig Misoffer. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan *Maria Simma* of de Duitse prinses *Eugenie von der Leyen*. In hun getuigenissen kunnen wij lezen of hele praktische daden waarmee wij een bijdrage kunnen leveren voor de zielen in het vagevuur om hen te brengen naar hun hemelse eindbestemming, en daar als *zegevierende Kerk* onze voorspreker kunnen zijn. Volgens Maria Simma zouden vooral met Kerstmis veel zielen uit het vagevuur bevrijd worden. Andere bijzondere dagen zijn: Allerheiligen, Goede Vrijdag, en beide Hemelvaartsdagen, maar vooral met Kerstmis.

Bij onze inbreng om de duur van het verblijf in het vagevuur te bekorten, dient te worden opgemerkt dat er een verschil bestaat tussen zondevergeving en zondestraf. Het sacrament van boetedoening, de biechtpraktijk, bewerkt vergeving van de zonde. Dit wil echter nog niet zeggen dat hiermee het verblijf in het vagevuur wordt opgeheven. Hoewel de zonde reeds vergeven is, blijft er altijd een zekere notie, zogezegd een litteken, achter. De vergeven zonde heeft als het ware de ziel verontreinigd, doch de notie, de littekens, dienen nog in vagevuur uitgezuiverd te worden, zij het in (veel) mindere mate.

Eén van de mogelijkheden om de zielen in vagevuur te helpen bij het uitboeten van hun zonden is de aflaat. De aflaat hangt nauw samen met de biechtpraktijk. Waar de biecht vergeving van de zonde bewerkstelligt, *verkort* de aflaat de zondestraf. Dit kan een gedeeltelijke of volledige opheffing van de uitstaande zondestraf betekenen. Er bestaan veel verschillende voorwaarden waaronder gedeeltelijke of volledige aflaat verdiend kan worden. In de bijlagen treft u enige inlichtingen aan over hoe aflaten te verdienen, hetzij voor uzelf, voor anderen of voor de zielen in het vagevuur. Uiteraard kunt u door het jaar heen aflaten blijven opofferen voor de zielen in het vagevuur.

Veel mensen weten bijvoorbeeld niet dat door het aansluitend bidden van de rozenkrans een gedeeltelijke aflaat verdiend kan worden. Zij die de uitstelling van het Heilig Sacrament bijwonen, gedurende tenminste een half uur, *kunnen* een volle aflaat verdienen.

Voorwaarden om een aflaat te verdienen

- Gedoopt zijn
- Niet geëxcommuniceerd zijn
- In staat van genade zijn
- De bedoeling hebben om ze te willen verwerven
- Een volle aflaat kan slechts eenmaal per dag worden verkregen, behalve in het stervensuur
- Een gedeeltelijke aflaat kan vaker op een dag worden verkregen

Voor het verkrijgen van een volle aflaat moet men aan drie voorwaarden voldoen

- Een sacramentele biecht
- Het ontvangen van de H. Communie
- Een gebed tot intentie van de H. Vader (bijv. het Onze Vader, het Weesgegroet en het Eer aan de Vader). Afzonderlijke gelovigen mogen ook een ander gebed kiezen.
- Elke begeerte naar zonde, ook dagelijkse, moet worden uitgesloten

Deel 2 - Huidige regeling

Enchiridion Indulgentiarum van de *Apostolische Penitentiaria* van 29 juni 1968 en de *codex van 1999*.

1. Vereiste voorwaarden

a) Om aflaten te kunnen verdienen moet men in staat van genade zijn en

b) de intentie hebben om de aflat te verdienen.

c) Algemeen beginsel is: men kan slechts eenmaal per dag een volle aflat verdienen, met uitzondering alleen van stervensgevaar (zie §2, nr.6).

Het is vereist dat alle gehechtheid aan zonde, zelfs kleine dagelijkse zonde, afwezig is. Indien aan de laatste voorwaarde minder perfect wordt voldaan of wanneer de drie voorgeschreven voorwaarden (d) niet vervuld zijn, zal de aflat slechts een gedeeltelijke zijn

d) De drie gewone voorwaarden om een volle aflat te verdienen zijn: biecht, communie en mondigebed (mondeling gebed, niet inwendig alleen) tot intentie van de paus.

Voor het gebed tot intentie van de paus volstaat men met een Onze Vader en een Weesgegroet, of een gebed van gelijke duur.

Is voor het verdienen van een aflat bovendien het bezoek van een kerk of kapel voorgeschreven, dan moet men bij dat bezoek bidden een Onze Vader en de Geloofsbelijdenis. Hierdoor vervalt echter niet het gebed tot intentie van de paus.

Over de drie gewone voorwaarden (biecht, communie en gebed tot intentie van de paus): de biecht kan meerdere dagen vóór of na het voorgeschreven werk voldaan worden; maar de communie en het gebed tot intentie van de paus horen op dezelfde dag te geschieden als het voorgeschreven werk. Voor de biecht is tot acht dagen voor of na een gebruikelijke termijn. Het kerkbezoek met de vereiste gebeden kan vanaf 's middags 12 uur daags vóór de aflatdag plaats hebben. Eén enkele sacramentele biecht volstaat om verschillende volle aflaten te verdienen; maar de communie moet ontvangen worden en het gebed voor de intentie van de paus moet herhaald worden telkens wanneer men een volle aflat wil verkrijgen.

Gedeeltelijke en volle aflaten kunnen altijd worden toegepast op de overledenen door een smeekgebed.

Om een aflat verbonden aan een gebed te verdienen, volstaat het dat gebed op te zeggen al of niet afwisselend met een andere persoon, of het mentaal te volgen terwijl het door een ander wordt opgezegd. Het gebed moet dus door iemand opgezegd worden, uitsluitend stil mentaal bidden volstaat niet, tenzij het tegendeel uitdrukkelijk is vermeld.

Een aflaat gehecht aan het gebruik van een godsvruchtig voorwerp verdwijnt enkel, wanneer dat sacramentele volledig vernield of verkocht is.

2. Lijst van de belangrijkste volle aflaten

Een volle aflaat is te verdienen voor de volgende gebeden of oefeningen:

1. Gebedje "En ego" (Gebed tot de gekruisigde Jezus) na de communie, maar alleen op de vrijdagen van vasten- en passietijd.
2. Een geestelijke oefening van ten minste drie dagen.
3. Oefening van eerherstel op het feest van het Heilig Hart, publiek gebeden.
4. Gebed van toewijding op het feest van Christus Koning.
5. Bezoek en aanbidding van het Heilig Sacrament gedurende een half uur.
6. De pauselijke zegen in het stervensuur. Bij afwezigheid van een priester verleent de Kerk automatisch deze volle aflaat.
7. Bij eerste mis, eerste communie: de betreffende persoon en alle aanwezige gelovigen.
8. Rozenhoedje: gebeden in kerk, kapel, familieverband of religieuze gemeenschap.
9. Lezing van de Heilige Schrift gedurende een half uur.
10. Het publiek bidden van het "Te Deum" op de laatste dag van het jaar.
11. Veni Creator Spiritus op 1 januari en op Pinksteren, mits publiek gebeden.
12. Op 2 augustus (Portiuncula-aflaat) bij bezoek aan een kerk, en volgens eigen Directorium van het Bisdome.
13. Kruiswagoefening. Voor wie echter de oefeningen niet kunnen verrichten volstaat een lezing of meditatie over het lijden van Christus gedurende een half uur.
14. Bezoek van kerk of kapel op Allerzielen; alsook bezoek van het kerkhof elke dag van het octaaf (1 tot 8 november).
15. Godvruchtig bezoek van de parochiekerk, op een patroonsfeest of op 2 augustus (Portiuncula-aflaat). De ordinarius kan de dag veranderen. Bij het bezoek is vereist één Onze Vader en de geloofsbelijdenis te bidden.
16. Hernieuwing van de doopbeloften op de Vigilie van Pasen en op de verjaardag van het doopsel.
17. Het gebruik van een godvruchtig voorwerp (kruisje, kroontje, medaille e.a.) door paus of bisschop gewijd, maar alleen op het Hoogfeest van de Heilige Petrus en Paulus, als men de geloofsbelijdenis bidt.
18. Het volledig uitlopen van de precies voorgeschreven route van de Stille Omgang te Amsterdam.

3. Commutatie en dispensatie

De biechtvaders zijn bevoegd voor hen die ze niet kunnen vervullen, zowel het voorgeschreven werk als de vereiste voorwaarden in andere te gemeenschappen. De plaatselijke Ordinarissen kunnen bovendien hun eigen gelovigen op plaatsen, waar dit heel moeilijk voor hen is, dispensereren van de biecht en het ontvangen van de communie. Zij moeten echter berouw hebben over hun zonden en voornemens zijn, zodra mogelijk aan die verplichting te voldoen.

4. Over de gedeeltelijke aflaten

Bij gedeeltelijke aflaten wordt niet meer gesproken over jaren en dagen. Als maatstaf geldt, dat de Kerk zoveel kwijtschelding van kerkelijke straffen toevoegt als de gelovige reeds verkrijgt overeenkomstig de voortreffelijkheid van het werk en de liefde, waarmee het verricht wordt. Gedeeltelijke aflaten zijn aan veel gebedsoefeningen en schietgebeden verbonden, te veel om te vermelden. Maar iets nieuws in de nieuwe aflatencodex is, dat daar vier algemene concessies van gedeeltelijke aflaten worden gedaan voor verschillende soorten van godvruchtige werken, zonder verdere voorwaarden. De vier concessies zijn de volgende:

1. Een gedeeltelijke aflat wordt verleend aan elke gelovige, die in het vervullen van zijn plichten en in het dragen van de lasten van het leven met nederig vertrouwen zijn geest tot God verheft met toevoeging, al is het ook alleen inwendig, van een of andere godvruchtige aanroeping.
2. Een gedeeltelijke aflat wordt verleend aan alle gelovigen, die door de geest van geloof geleid, zichzelf of zijn goederen prijsgeeft ten dienste van zijn medemensen die in nood verkeren.
3. Een gedeeltelijke aflat wordt verleend aan elke gelovige, die zich in de geest van boetvaardigheid uit vrije wil onthoudt van iets, dat geoorloofd en aangenaam is.
4. Een gedeeltelijke aflat wordt toegekend aan de gelovige die voor anderen op spontane wijze openlijk getuigenis aflegt van zijn geloof in de concrete omstandigheden van zijn dagelijks leven (Deze vierde concessie kwam erbij sinds 1999).

Verder kan elke gelovige, die een godvruchtig voorwerp (kruisje, rozenkrans, scapulier, medaille), dat door een priester gewijd is, in vrome gezindheid gebruikt, een gedeeltelijke aflat verdienen.

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Aflat>

http://www.stichting-immaculata.org/doku.php?id=deus_caritas:aflaten

<http://www.benedictusberg.nl/index.html>